

Factsheet

Ter dood veroordeeld echtpaar Shafqat en Shagufta

Samenvatting

Op 20 juli 2013 arresteert de Pakistaanse politie het christelijke echtpaar Shafqat en Shagufta. Er zouden met Shagufta's telefoon aan diverse personen godslasterende teksten zijn gestuurd met een Engelstalige belediging aan het adres van de profeet Mohammed. Wie de berichten heeft gestuurd via hun telefoon is nooit duidelijk geworden. Het echtpaar wordt in 2014 ter dood veroordeeld en zit tot op de dag van vandaag in de dodencel in afwachting van hun hoger beroep.

Tijdens het proces tegen Shafqat en Shagufta lopen de gemoederen regelmatig hoog op. Sommige islamitische geestelijken roepen op het echtpaar te vermoorden. HVC werkt in de zaak samen met advocaat Saif-ul-Malook, die ook Asia Bibi verdedigde. Volgens hem berusten de beschuldigingen op valse verklaringen en kunnen de aanklachten niet bewezen worden. Helaas kent het proces al jaren veel vertraging. De volgende zitting staat gepland op maandag 15 februari 2021.

Context

Shafqat en Shagufta zijn slachtoffers van misbruik van de Pakistaanse blasfemiewet. Deze wetgeving zet zware straffen op het beledigen van de islam, de koran en de profeet Mohammed. Vanaf het moment dat iemand wordt beschuldigd van godslastering, is diegene samen met zijn of haar hele familie vogelvrij. Valse aangiften komen veel voor, de blasfemiewet wordt dan bijvoorbeeld gebruikt als wraak of om mensen uit de weg te ruimen na een conflict. Christenen zijn relatief vaak het slachtoffer en moeten op hun hoede zijn.

HVC helpt blasfemieslachtoffers door zo snel mogelijk goede juridische hulp te bieden. De bedreigde families vangt HVC op en de stichting draagt bij in de kosten voor levensonderhoud en scholing van de kinderen. De ChristenUnie, SGP en het CDA vragen al jaren aandacht voor de toenemende vervolging van christenen wereldwijd. In december 2020 presenteerden de partijen de initiatiefnota 'Schapen tussen de wolven'.

Het gezin

- Woonplaats: Gojra (Punjab, Pakistan). In 2009 werden in Gojra acht christenen gedood en een kerk en tientallen huizen van christelijke gezinnen vernietigd, vanwege het gerucht dat een aantal christenen de Koran zou hebben bezoedeld.
- Echtgenote: Shagufta Kausar (48). Beroep: conciërge / schoonmaakster bij St John's Cathedral High School. Shagufta verblijft in de Multan gevangenis, dezelfde gevangenis als waar Asia Bibi de laatste jaren gevangen heeft gezeten. Ze heeft het zwaar en lijdt aan depressies. De eenzame opsluiting in de cel van slechts twaalf vierkante meter, in afzondering van haar man, zorgt voor veel stress. Shagufta is na Asia Bibi de tweede Pakistaanse vrouw die ter dood werd veroordeeld wegens blasfemie.
- Echtgenoot: Shafqat Emmanuel Masih (51). Beroep: geen, Shafqat is door een ongeluk in 2004 verlamd geraakt en zit in een rolstoel. Shafqat verblijft in de gevangenis van Faisalabad, meer dan 200 kilometer verwijderd van zijn vrouw. In de gevangenis is voor hem nauwelijks medische zorg voorhanden. Ondanks dat via HVC extra zorg kon worden geregeld, heeft hij nog altijd veel last van pijnlijke doorligwonden door het vele liggen en het zitten in de rolstoel. Hij is bang te sterven in de gevangenis.

- Kinderen: Zain (15), Danish (12), Joshua (10) en Sarah (9). De kinderen gingen naar de school waar Shagufta werkte, maar moeten sinds de aanklacht opgroeien zonder hun ouders. HVC helpt de kinderen op een veilige plek en draagt bij aan het levensonderhoud en onderwijs. Dankzij hulp uit Nederland zijn de kinderen in staat om hun ouders te bezoeken en hen in de gevangenis van extra voedsel en hygiëneartikelen te voorzien.
- Omstandigheden: zeer armoedig, omdat alleen moeder Shagufta een klein inkomen had. De kerk, horend bij de school, verleende hen onderdak op het terrein rondom de kerk en school.

De arrestatie

- Op 18 juli 2013 ontvingen de islamitische geestelijke Muhammad Hussain en zijn advocaat Anwar Mansoor Goraya sms-berichten met beledigingen aan het adres van de islamitische profeet Mohammed. De berichten waren opgesteld in het Engels. De SIM-kaart in de telefoon waarmee de berichten waren verstuurd stond op naam van Shagufta.
- Op 20 juli 2013 arresteerde de locatie politie Shafqat en zijn vrouw Shagufta vanwege 'belediging van de Koran' en 'belediging van de Profeet'.
- Shafqat wordt tijdens de verhoren gemarteld voor de ogen van zijn vrouw en kinderen. Tijdens de zware mishandelingen breekt Shafqat een bot in zijn been. Toen gedreigd werd dat ook Shagufta zou worden gemarteld, bekende Shafqat om zijn vrouw deze marteling te besparen.

De rechtszaak

- Onmiddellijk na de arrestatie vraagt de familie van Shagufta via een advocaat om het echtpaar op borgtocht vrij te laten. Zowel de lagere rechtbank als het Hoogerechtshof wijzen dit in de daaropvolgende maanden af.
 - o Tijdens de behandeling van het borgtochtverzoek in de rechtbank in Gojra betreden gewapende mannen de rechtszaal om de rechter onder druk te zetten.
- Op 4 april 2014 veroordeelt de lagere rechtbank van het district Toba Tek Singh Shafqat en Shagufta ter dood.
 - o Tijdens de gehele zitting bedreigden de advocaten van de aanklager de rechter. Ze maakten duidelijk bereid te zijn de rechter neer te schieten, net zoals in de zaak van Asia Bibi de gouverneur Salman Taseer werd vermoord.
 - o Het is het eerste doodsvonnis dat op basis van de blasfemiewetgeving wordt gegeven aan een echtpaar.
- Enkele dagen later gaat de familie van het echtpaar, samen met een Pakistaanse mensenrechtenorganisatie, bij het Hoogerechtshof in Lahore in beroep tegen het doodsvonnis. Bezwaren tegen het vonnis zijn:
 - o De getuigenverklaringen stemmen niet overeen
 - o Het is onduidelijk hoe de SIM-kaart op naam van Shagufta is gekomen. Het enige bewijs dat de politie kon overhandigen, was een bonnetje voor de aankoop van een SIM-kaart.
 - o Het echtpaar is laaggeletterd. Het schrijven in hun moedertaal Urdu is al van laag niveau, laat staan in het Engels.

Betrokkenen vermoeden dat Shafqat en Shagufta opzettelijk verdacht zijn gemaakt. De blasfemiewetgeving wordt vaker ingezet als wapen om een ander na een conflict uit de weg te ruimen. Onduidelijk is wie het echtpaar erin heeft willen luizen, gedacht wordt aan een eerdere burenruzie als aanleiding.

- Vijf jaar na het in beroep gaan, wordt de eerste behandeling hiervan gepland. Het echtpaar zit dan inmiddels al weer bijna zes jaar in de gevangenis. De geplande hoorzitting op 25 juni 2019 gaat echter niet door, omdat een rechter niet beschikbaar is.
- Kort daarna kondigt advocaat Saif-ul-Malook aan Shafqat en Shagufta te gaan verdedigen.
 - o Al eerder verdedigde Malook de bekende Pakistaanse christin Asia Bibi, die na jaren van gevangenschap in oktober 2018 werd vrijgesproken van blasfemie. Malook vluchtte na de vrijspraak tijdelijk naar Nederland vanwege doodsbedreigingen en de grote maatschappelijke onrust als gevolg van de vrijspraak van Asia Bibi.
- Op 20 februari 2020 wordt het beroep eindelijk deels in behandeling genomen door een driekoppige rechtbank. Halverwege de behandeling is de tijd op.
- In 2020 worden de zittingen keer op keer doorgeschoven. Op geen van de geplande data (8 april, 3 juni, 22 juni, 10 september, 24 september, 29 september, 22 oktober, 4 november en 16 december) wordt de zaak behandeld. De eerste zitting schuift door vanwege de coronacrisis, in andere zittingen ontbreekt een rechter of wordt er geen reden gegeven voor het doorschuiven.
- Op 21 januari 2021 komt de advocaat van de aanklager niet opdagen en vraagt deze om schorsing. De rechter waarschuwt de aanklager om de volgende zitting wel op te komen dagen, anders moet hij tot een besluit komen op basis van het horen van alleen de verdedigende advocaat. De volgende zitting staat gepland op 15 februari 2021.

Advocaat Saif-ul-Malook

- Saif-ul-Malook werd in 1956 geboren in de Pakistaanse stad Lahore. Hij is getrouwd en heeft drie dochters. Zijn jongste dochter van twaalf jaar oud woont nog thuis. Het gezin wordt zwaar beveiligd vanwege continue dreiging.
- In januari 2011 wordt de gouverneur van Punjab, Salmaan Taseer, gedood door één van zijn bodyguards. Taseer bezocht Asia Bibi in de gevangenis en bepleitte haar zaak. Als aanklager eiste Malook de doodstraf van de moordenaar, Mumtaz Qadri. Deze zaak kreeg in Pakistan veel aandacht en zorgde voor veel onrust.
- In oktober 2014 neemt Malook als advocaat de zaak van de christelijke Pakistaanse Asia Bibi op zich. Vier jaar lang zette hij zich in om Asia Bibi van de doodstraf te behoeden. Na lange en splede rechtszittingen, die vaak werden uitgesteld, werd Asia Bibi vrijgesproken en vrijgelaten. Een uitspraak die in Pakistan voor grote rellen zorgde.
- Moslimextremisten in Pakistan hebben Saif-ul-Malook sinds de executie van Mumtaz Qadry hoog op de dodenlijst staan. Tijdens de zaak van Asia Bibi ontving de advocaat veel bedreigingen en werd hem meermaals te verstaan gegeven dat het voor hem beter zou zijn om Asia Bibi niet langer te verdedigen. Saif-ul-Malook bleef Asia Bibi, ondanks de dreigingen, echter verdedigen.
- Na de vrijspraak voor Asia Bibi vlucht Saif-ul-Malook eind 2018 naar Nederland waar HVC met behulp van politieke partijen zich over hem ontfermt. Begin 2019 keert hij terug naar Pakistan waar hij al snel de zaak van Shafqat en Shagufta op zich neemt. Onder nog steeds grote bedreiging probeert hij ook dit echtpaar te behoeden van hun doodvonnis.